

CORVINA

A MAGYAR KÖNYVKERESKEDŐK EGYLETÉNEK KÖZLÖNYE.

A „MAGYAR KÖNYVÉSZET” című havi melléklettel.

A «CORVINA» szerkesztőségének szánt kéziratok Wiesner Jakab szerkesztőhöz (Budapest, II., Oszlop-u. 4.) küldendők.

Megjelenik minden hó 10., 20. és 30-án.

Az egylet tagjai ingyen kapják.
Előfizetési ára egész évre 16 korona.

HIRDETÉSEK ÁRA: 3 hasábos nonpareille soronként tagoknak 6 fillér, nemtagoknak 10 fillér.

Jegyzőkönyv

a Magyar Könyvkereskedők Egylete 1907. évi május hó 15-én tartott választmányi üléséről.

Benkő Gyula elnök elnöklete alatt jelen voltak: Bach János, Barta Lajos, Gabos Soma főtitkár, Heumann Mór (Szabadka), Ingusz Ignác (Arad), Kemény Miksa, Löwy Miksa (Szatmár), Ranschburg Viktor elnökhelyettes, Ranschburg Gusztáv, Ranschburg Nándor egyll. ügyész, Szilágyi Béla, Várnay Dezső (Szeged) és Weinberg Gyula.

Jegyzőkönyvvezető a titkár távolléte miatt: Rényi Károly.

Távolmaradásukat kimentették: Hegedüs Sándor (Debreczen), Láng József (Nagyvárad), Strasser Bertalan és Wiesner Jakab.

Benkő Gyula elnök:

Tisztelt Választmány!

Mielőtt a napirend tárgyalását megkezdendők, kötelességemnek tartom egy nyilatkozatot tenni a tisztelt választmány előtt.

Tartozni vélek ezzel annak a díszes pozíciónak, a melyet ez idő szerint elfoglalni nekem jutott a szerencse.

A t. választmány tagjainak figyelmét aligha kerülte el az a szereplés, a melyre legújabbban a «Csak Szorosan» egylet vállalkozott. A szocializmus zászlaját emelte fel és lobogtatja magasan. Én tisztelt uraim meghajlok ez előtt a zászló előtt mindaddig, míg az tiszta; a míg a szertelenség, a képmutatás, az ámitás és a hazugság be nem mocskolja. Én tisztelem azt a szocializmust, a mely azok közt a határok közt marad, a melyeket a szocializmus nagy szellemei neki kiszabtak, de igaz sajnálattal, hogy ne mondjam fájdalommal látom annak elfajulását épp nemzetünk kereskedő ifjúságának elitjénél, a könyvkereskedő-segédéknél. A ki olvassa a «Csak Szorosan» lapot közülünk, azt bizonyára mélyen le fogja hangolni az a modor, a melyet ott tapasztalunk. Az a hang, a melyre az urak velünk szemben magukat jogosítottaknak vélik, olyan, mintha mi, a kik mögött egy 30—40 évi fáradsággal és küzdelemmel teli múlt van; a kik ifjúságunk éjszakáit könyvek mellett virrasztottuk, csak hogy méltók legyünk a könyvkereskedő nevére; a kik segédjeink érdekében már régen oly kedvezményeket és könnyítéseket léptettünk életbe, még pedig spontán, a melyeket a többi kereskedők csak két évtized múltán kaptak meg a törvénytől, mondom, mintha mi nem volnánk érdemesek az urak saruit megoldani.

Én, tisztelt uraim, tagadom, hogy ez a hang, ez a modor, szükséges kelléke volna a szocializmusnak. A szocializmusnak semmi köze a durvasághoz; és ha együtt találjuk a kettőt a téglahordozónál, avagy utcaseprőnél, azt értem, de tiltakozom a könyvkereskedelem méltósága nevében az ellen, hogy a könyvkereskedő-segédék ugyanarra a színvonalra süllyedjenek, a hol ez a kettő elválaszthatatlan. Tőlük én megkövetelem azt a modort, a mely a jó társaságban divó.

A mellett ez az egész zaj nem is eléggé őszinte. Ők «végtelenül sivár»-nak mondják a magyar könyvkereskedő-segéd helyzetét, mi pedig t. uraim tudjuk, hogy jó segédet drága pénzen se lehet kapni. Semmi kifogásunk, ha szüntelenül a fizetéseket vizsgálják, de kérjük őket, terjesszék ki egy kissé a figyelmüket a segéd urak munkálkodására is. Tegyéek bírálatuk tárgyává azt a sok kárt, a mit a fiatalabb urak sokjának felületessége, figyelmetlensége és olykor hanyagsága a főnöknek okoz, s melyet ez apai jótékony elnézéssel és fizetésemeléssel honorál.

Én, tisztelt uraim, nem fogadom el azt, hogy szükségkép hadi lábon kell hogy álljon a főnök és segéd; nem áll az, hogy viszonyaink oda fejlődtek. Atyai jóindulat a főnök részéről, őszinte ragaszkodás az alkalmazottaknál, még ma is üdvösebbek mindkét félre nézve. És én, uraim, a magam körében ezt tartom.

Ha pedig merülnek föl bajok, ha igazán fáj valami és pedig jogosan a segédeknek, akkor bizalommal forduljanak hozzánk s ne ököllet fenyegetzenek, mert a fenyegetés viszont azt követeli, hogy attól meg ne ijedjünk. Így aztán czélt nem érnek, a viszonyok elmérgesednek, haszna ebből pedig senkinek sincs.

Mint egyletünk elnöke, mint fiatal pályatársaim igaz barátja, szólitom föl karunk fiatalságát, ballgasson a higgadtabb, a reálsan gondolkodó kollégáira, s tartsa be azokat a formákat, azt a modort, a mely lehetővé teszi, hogy egyletünk a «Csak Szorosan» eglyettel hivatalosan érintkezessék is. Iparkodjunk mindnyájan, hogy karöltve oldjuk meg a felmerülő kérdéseket és nem furkós bottal. És ezzel van szerencsém a mai választmányi ülést megnyitni.

Ranschburg Viktor indítványára a választmány egyhangúlag kimondja, hogy összes tagjai szolidárisnak vallják magukat az elnök nyilatkozatával.

Következik a napirend:

1. Benkő Gyula: Napirendünk első tárgya legyen az örvendetes megemlékezésé. Az idén ötven éve, hogy a Ráth Mór czég megalapított. Az akkor még fiatal Ráth lelke oda künn tele szívta magát impressziókkal, hozzáfogott, hogy páratlan

intelligenciával, ritka erélyvel új irányt, nemzeti irányt szabjon a magyar könyvkereskedelemnek. Elég, ha annyit mondok, hogy ez sikerült neki. Úttörő volt, példaadó volt működése. Engedjék meg, hogy a mai napon Ráth utódának, üzlete jelen tulajdonosának, egyletünk főtitkárjának, Gabos Soma úrnak őszinte szerencsekívánatomat fejezzem ki mindnyájunk nevében. Adja isten, hogy ép erőben, egészségben működhessék czége felvirágoztatásában még sokáig.

Gabos Soma megilletődéssel mond köszönetet a figyelemért s felemlíti, hogy 1900. évben, mikor a Ráth céghez újlag visszatért, a régi, jó hírű üzletet elhanyagolt állapotban találta. Hogy a Ráth céget mégis előkelő szortiment niveaujára tudta emelni, azt első sorban a kiadók és szortimenter társai jóindulatának tulajdonítja, a miért ez alkalommal is úgy a jelenlevőknek, mint távollévőknek köszönetet mond.

2. A záróra tárgyában Benkő Gyula elnök jelenti, hogy az eddigi szokáshoz híven az üzletek május hóban 7 $\frac{1}{2}$ órakor, június, július és augusztus hónapokban 7 órakor zárandók. Vasár- és ünnepnapokon egésznap zárva tartandók. — Ez a megállapodás minden budapesti egyleti tagra kötelező. — Tudomásul vétetik.

3. Benkő Gyula elnök jelenti, hogy az igazságügyminiszter a sajtóankéttra egyletünket meghívta. Az egylet képviselőjében Benkő Gyula részt vesz a tanácskozásokon s annak idején a választmányának jelentést fog tenni. — Tudomásul vétetik.

4. Ranschburg Viktor bejelenti, hogy a nyár folyamán a Bernben megtartandó kiadói nemzetközi kongresszuson egyletünket ő fogja képviselni s az eredményt annak idején a választmányynal tudatni fogja. — A választmány köszönettel fogadja Ranschburg úr kijelentését.

5. A Wien-i könyvkereskedők testülete f. évi június 2-án 100 éves jubileumot tart, melyen egyletünket Benkő Gyula elnök fogja képviselni. A mennyiben az egylet t. tagjai közül valaki a jubileumon részt óhajt venni, ebbeli szándékát az elnök úrnál jelentse be. — Tudomásul vétetik.

6. Tagsági ügyek. Főtitkári jelentések.

Felvétettek:

Hajnóczky Árpád Pápa,
Novotha Andor Jászberény,
Hoffmann Béla Budapest (Eggenberger cég.)

Nem vétettek fel:

Fenyvesi Béla Kaposvár,

Rózsa Miksa Pécs,

«Kossuth könyvnyomda» részv.-társ. Sepsiszentgyörgy.

7. Zinkeisen Richárd elaggott könyvkereskedő segélyért folyamodik az egyletnek. — Kérvénye figyelembe vétetvén, havi 20 koronával lesz segélyezve.

8. Schön Adolf Zombor, panaszszal fordul az egyletnek, hogy egy ottani községi iskola könyvszükségletére nyilvános pályázatot hirdettek s a pályázók között egy szatócs és egy fűszerkereskedő ajánlatát is figyelembe vették. A Corvina f. é. 9. száma tartalmazza a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletét, mely szerint a tankönyvszükséglet ne

pályázat útján szereztessék be. Igaz, hogy ez a rendelet csakis az állami intézetekre kötelező, s azért Schön A. panaszát az egyleti ügyész vette át, ki a létező rendeletre felhívja az illető hatóság figyelmét.

9. Bartos Lipót Szeged, panaszt emel ifj. Árvai Sándor ugyanottani kartársa ellen, hogy az a nála bizományban levő kiadványait neki csupán 10% engedménnyel szállítja, többi ottani kartársait azonban a rendes 25% engedményben részesíti. — Ifj. Árvai Sándor levelében mindezt beisméri s indokul olyan kifogást említi, mely az alapszabályok 11. §. a) pontja alá tartozik. Ennélfogva Árvai köteles vagy szállítani, vagy az ügyet alapszabályszerűleg betérjeszteni.

10. Öt budapesti szortiment cég feljelentette Mai Henrik és fia, Rozsnyai Károly és Magyar Józsefet (Központi antiquarium), hogy üzletüket a létező megállapodás daczára a f. hó 9-iki ünnepen egész napon nyitva tartották. — Választmányi határozat folytán a május—augusztus hónapokra eső ünnepnapokon a zárás 22 évi szokáshoz híven egyletünk tagjaira kötelező. Az illető cégek ez úton is felszólíttatnak, hogy ezen határozat be nem tartása esetén az elnökség a rendelkezésére álló legszigorúbb megtorlást fogja alkalmazni.

11. Löwy Miksa tankönyvek szállításánál a viszontelárusítóknak adandó kedvezmények tárgyában szólal fel s kéri a kiadókat, hassanak oda, hogy ezek 10—15%-nál nagyobb engedményben ne részesüljenek. — A tárgyban az elnökség alapszabályszerűleg intézkedni fog.

12. Heumann Mór indítványozza, hogy az idei közgyűlés Pécsen az ottani kiállítás tartama alatt tartassék meg. A választmány ezen indítvány fölött nem döntött.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Ujjonnan megjelent könyvek.*)

Athenaeum r.-t. könyvkiadóhivatala Budapest.

Nádaskay Béla dr. és Schwenszky Ármin. Patkolástani kézikönyv. Negyedik kiadás. A szöveg közé nyomott 317 ábrával. (8-r. XVI, 256 l.) Bpest, 1902. Athenaeum r.-t. 5 k.

Németh Ambrus dr. és Strommer Viktorin dr. Egyháztörténelem középiskolai használatra. (8-r. 163 l.) Győr, 1903. Athenaeum r.-t. Bpsten. Vászombán kötve 2 k. 60 f.

Benkő Gyula udv. könyvkereskedő Bpsten.

Spaits Sándor. Mandzsurián át kozákokkal. Élményeim az orosz-japán háborúból. 132 saját felvételű fénykép-illusztrációval és 4 térképvázlattal. (8-r. 355 l.) Bpest, 1907. Benkő Gyula 8 k.

Buzárovits Gusztáv Esztergom.

Bagyary Simon. A magyar művelődés a XVI—XVII. században. Szamosközy István történeti maradványai alapján. (8-r. VIII, 164 l.) Esztergom, 1907. Buzárovits Gusztáv 3 k.

Deutsch Zsigmond és társa Budapest.

Jászi Oszkár. Új Magyarország felé. Beszélgetések a szocializmusról. (8-r. 188 l.) Bpest, 1907. Deutsch Zsigmond és társa 2 k. 50 f.

*) Könyvészetünk teljessége érdekében fölkéretnek a t. kiadók, hogy kiadványaik egy-egy példányát megjelenés után azonnal címzetre beküldeni sziveskedjenek. A könyveket lajstromozás után sértetlenül visszaküldöm. Rényi Károly Budapest, V., Vigadó-utca 1. (A fővárosi Vigadó épületében.)

- Huszadik század könyvtára, A —. 26. szám. (8-r.) Budapest, 1907. Deutsch Zsigmond és társa.
26. szám. Rác Gyula. A cselédtörvényjavaslat bírálata. (Az ember kisajátítása.) (36 l.)
Marforius. A cselédtörvényjavaslat. (8-r. 39 l.) Bpest, 1907. Deutsch Zsigmond és társa.
Witmann Ernő dr. Tanulmányok az angol magánjog köréből. (8-r. 83 l.) Bpest, 1907. Deutsch Zsigmond és társa.

Drodtleff Rudolf Pozsony.

- D'Ejury Charles. Poesies classiques Hongroises. (Magyares.) Traduites en français par E. C. IV. Petőfi. Poemes divers. (8-r. 61 l.) Pozsony, 1907. Drodtleff Rudolf biz. 4 k.
F. Szántó Károly dr. A pozsonyi székesegyház. (8-r. 38 l.) Pozsony, 1907. Drodtleff Rudolf 80 f.

Franklin-Társulat Budapest.

- Irodalomtörténet, Egyetemes —. Szerkeszti Heivich Gusztáv. Harmadik kötet. Kelták és germánok. 35 műmelléklettel és 148 szöveggel. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter támogatásával. (Lex. 8-r. XII, 680 l.) Budapest, 1907. Franklin-Társulat. Díszes félbörkötésben 20 k.
Könyvtára, Az egészség —. I. kötet. Szerkeszti Gerlóczy Zsigmond dr. (K. 8-r.) Bpest, 1907. Franklin-Társulat. Kötve. I. kötet. Elischer Gyula dr. thurzóbányai —. Az anyaság higiéniéje. (104 l.) 1 k. 50 f.

Joerges Á. özv. és fia Selmezbányán.

- Cserey Adolf dr. Növényhatározó, vagyis vezér a virágzó növények neveinek könnyű és gyors kikereséséhez. Kezdek számára. Negyedik kiadás. (CII, 881 l.) Selmezbánya, 1907. Joerges A. özv. és fia 6 k. 40 f.

Kis Tivadar Pápa.

- Tavaszi Emlékkönyv. Válogatottabb műveiből kiadja a pápai ev. ref. főiskolai ifjúsági képzőtársulat. (8-r. 158 l.) Pápa, 1907. Kis Tivadar biz. 2 k.

Lampel R. r.-t. Budapest.

- Acsay István dr., Bartha György dr., Madarász Flóris dr. Magyar nyelvtan mondatlani alapon. A polgári iskolák első osztálya számára. (8-r. 45 l.) Bpest, 1907. Lampel Róbert r.-t. 70 f.
— Ugyanaz. A középiskolák első osztálya számára. (8-r. 45 l.) Bpest, 1907. U. o. 70 f.
— Magyar olvasókönyv. A polgári iskolák első osztálya számára. Képekkel. (8-r. 182 l.) Bpest, 1907. U. o. 2 k.
— Ugyanaz. A középiskolák első osztálya számára. (8-r. 182 l.) Bpest, 1907. U. o. 2 k.
Brózik Károly dr. és Létmányi Nándor dr. Földrajz a legújabb terv alapján a gimnáziumok és reáliskolák első osztálya számára. Második, javított kiadás. (8-r. 96 l.) Bpest, 1907. Lampel Róbert r.-t. 1 k. 20 f.
Földi József dr. és Kardos Gyula. Latin nyelvtan. I. Alaktan. Gimnáziumok I. és II. osztálya számára. (8-r. 69 l.) Bpest, 1907. Lampel Róbert r.-t. 1 k.
— Latin olvasó- és gyakorlókönyv a gimnáziumok I. osztálya számára. (8-r. 57 l.) Bpest, 1907. U. o. 1 k.
Könyvtár, Magyar —. 488—489. szám. Szerkeszti Radó Antal. (16-r.) Bpest, 1907. Lampel Róbert r.-t. Egy-egy szám 30 f. 488—489. szám. Wilde Oszkár. Burnbury. (The importance of being Earnest.) Köznapi komédia három felvonásban. Komoly emberek számára. Fordította Mikes Lajos. (79 l.)
Könyvtár, Művészeti —. (Számzatlan kötetek.) Szerkeszti K. Lippich Elek dr. (Lex. 8-r.) Bpest, 1907. Lampel Róbert r.-t. Pekár Gyula. Ferrara. Ravenna. Firenze. Korképek 14 melléklettel és szövegbe nyomott 86 képpel. (152 l.) Díszkötésben 8 k.
Darvai Mór dr. Benvenuto Cellini élete és művei. Tizenhét szöveggel, tizenhét melléklettel. (108 l.) Díszkötésben 8 k.
Malonyay Dezső. Munkácsy Mihály. Első kötet. Kilencvenkét szöveggel és tizenhárom műmelléklettel. (192 l.) Díszkötésben 8 k.
— Ugyanaz. Második kötet. Harmincnyolc szöveggel és nyolc műmelléklettel. (144 l.) Díszkötésben 8 k.
Schmidt Boldizsár. Az olvasás részletes tanmenete. Módszeres útmutatással és olvasmány-tárgyalási mintákkal. (8-r. 126 l.) Bpest, 1907. Lampel Róbert r.-t. 2 k. 40 f.

Lampel Róbert r.-társ. szortimentje Bpsten.

- Barna Jakab. 100 gyermekjáték. (8-r. 139 l.) Budapest, 1907. Lampel Róbert r.-t. szort. 1 k. 60 f. Kötve 2 k.
Léderer Ábrahám. A békeszeretetre való nevelés. (N. 8-r. 18 l.) Bpest, 1907. Lampel Róbert r.-t. szort. biz. 60 f.

«Pátria» irod. vállalat és nyomdai részv.-társ.

- Krenedits Ferencz. Aquariumi tanulmány. 5 műmelléklettel. (8-r. VIII, 123 l.) Bpest, 1907. Pátria r.-t. 3 k.
Péterfy Tamás. Virágmesék. Sok képpel díszítve jó kisleányok számára. Dripei Klein Béla rajzaival. 32 képpel. (8-r. 85 l.) Bpest, 1907. Pátria r.-t. Kötve 1 k.
— Czigánymesék. 41 képpel jó gyermekek számára. Szilassy József és Novák József rajzaival. (8-r. 108 l.) Bpest, 1907. U. o. Kötve 1 k.
— Székely mesék. Sok képpel. Jó gyermekek számára. Uhl festő rajzaival. Harmadik, bővített kiadás. (8-r. 119 l.) Bpest, 1907. U. o. Kötve 1 k.

Ráth Mór Budapest.

- Kőváry László dr. Magyarország története nemzetközi helyzetünk szempontjából. Első kötet. A honfoglalás s középkorunk története. (8-r. VIII, 410 l.) Kolozsvár, 1907. Ráth Mór biz. Bpsten 8 k.

Stampfel-féle könyvk. (Révai Testvérek Irod. Int. R.-társ.) Bpsten.

- Alexander Bernát. Az olvasókönyvről. (8-r. 77 l.) Bpest, 1907. Stampfel-féle kkh. 2 k.
Tanulók könyvtára. 99. füzet. Szerkeszti Dávid István. Latin és görög classicusok fordítása és magyarázata. (K. 8-r.) Bpest, 1907. Stampfel-féle kkh. Egy-egy füzet 60 f. 99. füzet. Cicero. T. Annius Milo mellett mondott védőbeszéde. (Cicero pro Milone.) Fordította Székely István dr. (193—262 l.)
Zsebkönyvtár, Tudományos —. 195. szám. (16-r.) Bpest, 1907. Stampfel-féle kkh. Egy-egy szám 60 f. 195. szám. Szelényi Ödön dr. A filozófia alapfogalmai. (80 l.)

Stampfel Károly Pozsonyban.

- Komlóssy Ferencz dr. Esmék és gondolatok gróf Széchenyi István műveiből. (8-r. 189 l.) Pozsony, 1907. Stampfel Károly 2 k.

Szent István-Társulat Budapest.

- Lukácsi György dr. A társadalomtudomány vezérfonala erkölcsi s nemzeti alapon (8-r. 79 l.) Veszprém, 1906. Szt. István-Társulat biz. Budapest. 1 k.

Szerző saját kiadásában.

- Elek István. Erdőgazdaság szociális alapon. (8-r. 31 l.) Ungvár, 1905. Szerző Eger. 1 k.

Völgyi József Ungvár.

- Értesítő könyvecske, Elemi népiskolai (8-r. 16 l.) Ungvár, 1907. Völgyi József. Kötve 10 f.

Könyv és részletüzet.

Irta: Wiesner Jakab.

I.

Sok szó esett már a Corvinában a részletüzetekről, magam is elmondtam már egyetmást a részletüzet előnyeiről, hátrányairól, hogy ma újból foglalkozni kívánok könyvkereskedelmünknek ez ágával, teszem ezt azért, mert folyton újabb-újabb panaszok merülnek fel a részletüzet ellen. Ezek a panaszok ugyan részben ma is abban a keretben mozognak, mint a hogy megszoktuk már őket évek óta, s főleg egyoldalúak ezek ma is, mint eddig voltak, de mégis felmerült egész sor új szempont az ismétlődő panaszok kapcsán, melyek megvilágítása talán nem lesz egészen fölösleges munka.

A panasz nagyobbára ma is a szortimenter részéről éri a részletüzletet, a panasz ma is az, hogy a részletüzlet tönkre teszi a szortimenteket, mely egyet jelent a vidéki könyvkereskedelem pusztulásával.

Nézzük közelebbről ezt a panaszt. Van-e létjogosultsága? Csakugyan tönkre teszi-e a részletüzlet a vidéki könyvkereskedelmet?

Nem habozunk mindjárt soraink elején megmondani, hogy a vidéki könyvkereskedelemnek semmi esetre sincs hasznára a részletüzlet, de feltéve még azt is, hogy csakugyan elpusztul a szortiment a részletüzlet következtében, még akkor is megmarad az a nagy kérdés, hogy vajjon nem nyújt-e kárpótlást a részletüzlet más téren azért, a mit a szortimentnek okoz. Ezt a kárpótlást nem egyénileg értem, hanem általános magasabb szempontokból.

És ha magasabb szempontból nézem a részletüzletet, úgy nem habozom kijelenteni azt sem, hogy a részletüzlet annyi kárpótlást nyújt kulturális, irodalmi, nemzetgazdasági, művészeti és szociális téren, hogy messze elmarad mögötte az a veszteség, a mit a szortiment a részletüzletek folytán szenved. Hangsúlyoznom kellett ezeket már soraim elején, mert hiszen, ha a megrendelések gyűjtéséről szóló törvény módosításáról lesz majd szó, a törvény módosítói előtt is csak ez a szempont, vagyis nem egyéni, hanem általános szempontok lehetnek irányadók.

A kik ennek a törvénynek a módosításával foglalkoznak majd, azok is csak azt mérlegelhetik, hogy az okozott kárral szemben találunk-e olyan ellenszolgálatot, mely indokoltá teszi, hogy igenis tartsuk fenn továbbra is a megrendelések gyűjtéséről szóló törvény ama rendelkezését, mely kivételt tesz az irodalmi és művészeti alkotásokkal. A szortimenter, a magánfél lehet önző, egyoldalú, de a törvény csak olyan rendelkezéseket statuálhat a mely közelebb van az általános, mint az egyéni érdekekhez.

Beismerem s ezt ismételve hangsúlyozom, hogy a vidéki könyvkereskedelmet megakasztotta a fejlődésében a részletüzlet s ebben a tekintetben a szortimentnek jogosult a panasza, de abban aztán nagyon önző az álláspontja, mikor önvédelmi tekintetéből, a részletüzletet óhajtaná kiirtani.

A részletüzletnek éppen úgy megvan a jogosultsága, mint a szortimentnek, s tisztán hatalmi kérdés, hogy melyik jut előbbre. Egy azonban föltétlenül bizonyos, hogy az erősebb kerül fölültre. Ez évezredes tétel s ezt a processust semmiféle törvényekkel s rendszabályokkal megállítani nem lehet.

Különben a vidéki könyvkereskedelem tönkremenéséről nem igen lehet szó. Valószínűleg fejlettebb volna, de túlzás aztán tönkremenésről, pusztulásról beszélni. Ott, a hol csakugyan bekövetkezett a könyvkereskedelem visszafejlődése, annak csak nagyon kis részben a részletüzlet térfoglalása az oka. Ha csak kissé közelebbről vizsgáljuk a dolgokat, az okokat, meggyőződünk róla, hogy a vidéki könyvkereskedelem gyengülésének más, sokkal súlyosabb okai is vannak.

De nem akarok eltérni a tárgyamtól, bővebben fejtegettem könyvkereskedelmünk helyzetét egy külön tanulmányomban *) Itt csak futólag említem

*) Egyesületünk és a magyar könyvkereskedelem. Irta: Wiesner Jakab. Budapest, 1906. szerző kiadása.

meg, hogy a vidéki könyvkereskedelem gyengülését jobban előmozdítja az a körülmény, hogy régibb üzleteink nagyobb része nem igyekszik, vagy nem tudja felvenni a versenyt a kereskedelem modern áramlataival, melyek készületlenül találták őt; az újabb üzletalapítások pedig jó részben kellő tőke, igen gyakran kellő szakképzettség nélkül valók.

Egyébként 1895—1905-ig, vagyis tíz esztendőn keresztül az Évi Könyvészetben megjelent kimutatás szerint 56 új könyvkereskedő cég alakult. 1905-ben ugyanis 248 cég volt, 1905-ben 304 könyvárus cég volt, kik a Magy. Könyvkereskedők Egylete kötelékébe tartoztak, vagyis a cégek szaporulata meghaladja a 20%-ot. Lehet, sőt valószínű, hogy több cég létesült volna, valószínű az is, hogy a meglévő munkássága eredményesebb volna, ha nincs részletüzlet, de ez az egy adat is jellemző bizonyítéka annak, hogy nagyon is túlzott állítás, hogy a részletüzlet elpusztítja a szortimentet, illetve a vidéki könyvkereskedelmet.

De más szempontból nézve a vidéki könyvkereskedelem helyzetét sem igen tartom helyesnek a szortiment álláspontját. Nem tartom helyesnek pedig főleg azért, mert a részletüzlet-anyagát tulajdonképpen direkt a részletüzletek céljaira termeli a kiadó. Ezeknek a kiadványoknak a legnagyobb része olyan természetű, melyek részletüzletek mellőzésével létre sem jöhettek volna. Ellenben nagyobbára nem érinti a részletüzlet a szortiment tulajdonképpeni anyagát és vevőkörét.

Itt van első sorban az iskolakönyv, mely még ma is a vidéki könyvkereskedelemnek a legszámbavehetőbb anyaga; szaldója legnagyobb részét az iskolakönyvek foglalják le. Ifjúsági iratok, aktuális irodalom, szépirodalom, tudományos könyvek, ma is a legnagyobb részben megmaradtak a szortimentnek, vagy legalább is megadatott a mód, hogy foglalkozzék velük intenzívebben, produktívebben. És megmaradtak a szortimentnek a könyvtárak, a melyek évről-évre jobban-jobban terjednek, szaporodnak. És ha maguk a könyvtáralapítások nem is történnek mindég a szortiment útján, bizonyos az, hogy a könyvtárak pótlása és kiegészítése már okvetlenül a könyvkereskedőt veszi igénybe.

Itt közbe szürok egy megjegyzést: az, hogy a könyvek egyenkénti kötetekben ma talán kevésbé fogynak, legalább látszólag, — mert hiszen erre nézve megbízható adataink nincsenek, — mint ezelőtt, ennek csak kis részben a részletüzlet az oka. Nagy részben egy olyan jelenségnek a következménye, melyet ma még nem veszünk mindnyájan eléggé komolyan. Ez a jelenség az, hogy folyton szaporodnak azok az intézmények, melyek ingyen adják tagjaiknak a könyvet, továbbá a hírlapok ingyen könyveit. Némely napilapok temérdek ingyen könyvet osztanak szét; itt vannak péld. a Pesti Napló, Az Ujság, a Magyar Hírlap szép edíciói, melyeket szintén ingyen kap az olvasó; itt vannak a Budapesti Hírlap szép-irodalmi kiadásai, melyeket, ha nem is ingyen osztogatnak, de mindenesetre a szortiment teljes mellőzésével is kaphatók.

* És folyton szaporodnak a Term. Tud. Társulat, a Magy. Tudom. Akadémia, az Orvostud. Társulat, a Társ. Tud. Társulat, most újabban a Jogtudom. Társulat tagjai, továbbá itt van a sok felekezeti

társulat, melyeknek szintén szaporodnak a tagjai s a melyek majdnem kivétel nélkül könyveket adnak tagsági díj fejében. Valamennyi egy nagy érdekkört von maga köré s folyton nagyobbodik az a tér, a mely ilyen módon leköti a könyvvevőt és sokat elvon a szortimentertől. Nagy kárára van a szortimentnek a hírlapok óriási térfoglalása is, melyek annyi szellemi táplálékot nyújtanak a közönségnek, hogy azt hinnők fölöslegessé lesz a könyv.

Ilyen arányban károsítja a részletüzlet is a szortimentert, de semmiesetre sincs annyi kárára a szortimentnek, mint az itt felsorolt jelenségek, — és mégis minden panaszunk a részletüzlet ellen szól. — Legsajnosabb az, hogy a hogy itt majdnem tetlenül állunk, úgy vagyunk a részletüzlettel szemben is. És még nagyobb baj az, hogy a mikor a szortiment ebben a küzdelemben panaszait elmondja, a mihez végre is joga van, csak egyoldalúan látja a dolgot. Csak azt látja, hogy gyöngíti a részletüzlet. Igaz, hogy ezt is túlzottan látja, vagy legalább nem kívánja észre venni a részletüzlet kiszámíthatatlan előnyeit.

(Folyt. köv.)

VEGYES.

Házasság. Réti Béla, a Franklin-Lampel könyvkiadóhivatal főnöke, május 21-én tartja esküvőjét Hoffman Riza kisasszonnyal Szabadkán.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1907. évi 8386. sz. a. kelt rendelete

tanintézeti tanszükségleteknek kizárólag hazai készítményekből fedezése iránt.

1. Valamennyi tanker. kir. főigazgatóságához.
2. A kereskedelmi iskolák főigazgatójához
3. A felsőbb leányiskolák miniszteri biztosához.
4. Valamennyi kir. tanfelügyelőhöz.
5. Valamennyi főtit. főhatóságához.

1—4.

Felhívom a Címet, értesítse szigorú mihez tartás végett a felügyelete alá tartozó állami és községi iskolák igazgatóit, hogy a vezetésükre bízott tanintézetek tanszükségletét ezen túl *kizárólag* hazai készítményekből fedezzék, mert külföldi forrásokból csak olyan taneszközök beszerzése engedtetik meg, a melyeket hazánkban ezidőszerint megfelelő módon előállítani még nem tudnak. De állami tanintézeteknél az ilyen beszerzésekre is minden esetben az engedély íteni részről, a tanszermuzeum elnöksége útján ide terjesztendő beadványban kikérendő. Engedély nélkül beszerzett külföldi gyártmányok ára az illető megrendelést fogja terhelni. Kétes esetben, vagy bármilyen kérdéses dologban forduljanak az illető igazgatók az orsz. paedagogiai könyvtár és Tanszermuzeum Elnökségéhez (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 47. sz.). Az elnökség a szervezeti szabályzat 3. §. d) pontjának megfelelően a szükséges felvilágosítást mindenkor készséggel fogja megadni.

5.

A hazai tanszeripar támogatása és felkarolása ügyében kibocsájtott rendeletemet oly tiszteletteljes kérelemmel van szerencsém a főtit. főhatóságnak másolatban megküldeni, hogy a főtit. főhatóság bölcs főhatósága alatt álló tanintézetekre nézve hasonlóképen intézkedni méltóztassék.

Budapest, 1907 április 20.

Kitüntetett könyvárússegéd. A székes főváros Ferencz József koronázó jubileumi alapítvány egyik kereskedelmi ösztöndíját fiatal kartársunknak, Kisslingstein Gusztávnak ítélte. Kisslingstein Gusztáv külföldi tanulmányait már meg is kezdette Göttingenben a Dittrich-féle egyetemi könyvtáreszkedésben.

Az Akadémia könyvtára. A *Tudományos Akadémia* könyvtárában a legutóbbi kimutatás szerint hetvennégyezer-hétszázötven munka van, ötvennégy tudományos szakaszba osztva. A könyvtár olvasótermében az elmúlt évben 6543 olvasó 8861 művet használt, házi tanulmányozásra 146 kölcsönző 693 művet vett ki. A kéziratár katalógusa szerint százhetven kötetben 684 kézirat, 25534 levél és 259 oklevél van elhelyezve.

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat *Emich* Gusztáv udvari tanácsos elnöklésével ma tartotta közgyűlését. Az igazgatósági jelentés szerint az üzemek eredményében jelentékeny növekedés észlelhető. Az igazgatóság indítványozza, hogy a rendelkezésükre álló 260.973 korona 64 fillérből a leírások után és a tartaléklap dotálásával 72.000 koronát osztanak ki 5 százalékos osztalékkal a részvényesek között és a fönmaradó 50.872 korona 19 fillért az új számlára vezessék át. A közgyűlés a felügyelő-bizottság jelentését is tudomásul véve, az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak megadta a fölmentést. Majd megbízták az igazgatóságot, hogy az 1903. évben kibocsátott 4000 részvény közül még el nem helyezett 800 darabnak elhelyezésével. Ezután közfelkiáltással ötévi tartamra elnökké tették *Emich* Gusztávot. A megüresedett igazgatósági tag helyét *Kelemen* Gyula dr.-ral töltötték be és a felügyelőbizottságba újra beválasztották *Dárdai* Sándort és *Agai* Béla dr.-t.

Papírfogyasztás, mint a kultúra mértéke. Azt mondják hogy egy nép kulturális nivójára az elfogyasztott szappanmennyiségből következtethetni. A szellemi élet színvonalára és élénkségére azonban biztosan lehet következtetni egy nép papírfogyasztásának nagyságából. Ha ez így van, akkor az összes nemzetek élén az Egyesült-Államok népe van, mert ott — a *Revue Scientifique* szerint — évenként 38'6 font papírfogyasztás esik egy fejre. Az angol már csak 34'3 font papírt használ fel, a német 29'98, a francia 20'5, az osztrák 19, az olasz 15'4 fontot. Magyarországról szó sincs e statisztikában, talán azért is, mert itt éppen elegendően iszonyodnak a nyomdafestéktől. Még a parlament tagjai is. Szerbia viszont utolsó helyen áll. Ott 1'1 font papírfogyasztás esik egy fejre. Kína ugyanígy áll. Csak az a hiba, hogy Kínában a felhasznált papírmennyiség 50 százaléka nyomtatásra használatik, míg Szerbiában kevésbé. Kelet-India Szerbia után következik, 0'22 font papír esik ott egy fejre. Abból a papírból, a mit nem nyomtatásra használnak fel, 20 százalékat az ipar és kereskedelem használ fel, 20-at az iskola s a hivatalok, 10 százalékat pedig más célokra használnak. A legtöbb papírt szintén az Egyesült-Államok állítják elő. Kerek számban 634 ezer tonnát évenként. Németország 394 ezer tonnát, Anglia 247 ezer tonnát, Franciaország 197 ezer tonnát, Ausztria 147 ezer tonnát, Olaszország 123 ezer tonnát. A legtöbb papírt Németország exportálja: 51.000 tonnát évenként. Anglia már csak 49 ezret. Az Egyesült-Államok 16 ezret, Franciaország már csak 13 ezret. Hol van szegény Magyarország e számok mellett?

Eljegyzés. Weisz Bernát gyulafehérvári könyvkereskedő leányát, Vilmát, eljegyezte Takács Vilmos Székesfehérvárról.

Lapunk szerkesztősége, illetve a Magyar Könyvkereskedők Egyletének ügyésze révén olvasóinknak perenkívüli ügyekben jogi felvilágosítással szolgálunk.

Ez úton értesítjük a t. kartárs urakat, hogy kiadásunkban megjelent

JÁSZI OSZKÁR-nak
Uj Magyarország felé.
Beszélgetések a szocializmusról

című könyve. Jászinak e legújabb munkája népszerű nyelven megírt ösmertetése a szocializmusnak és eddigi elterjedéséből következő, máris könnyen eladható, keresett kézikönyvvé lett. A 12 ív terjedelmű, szépen kiállított könyv ára 2 K 50 f.

Egy 5 kg. postacsomagban 11 példány küldhető.

Szállítjuk bizományba 25%-kal mindazoknak a czégeknek, kikkel számlaviszonyban állunk. Készpénzért 11/10 példányt 30%-kal, lebélyegzés nélkül, miáltal a bizományi példányok előnyösebb készpénz utánhozatala is lehetségessé válik.

300

Deutsch Zsigmond és Társa.

Jelenleg a vidék egyik legnagyobb városában mint üzletvezető működő könyv- és papirkereskedő-segéd megfelelő állást keres. Önálló munkaerő, szakmájában teljes jártassággal és a legjobb bizonyítványokkal rendelkezik. 28 éves, izr. vallású. Szíves megkereséseket a kiadóhivatal továbbít. 301 2—1

Kerpel Izsó könyvkeresk. Aradon keres és ajánlatokat közvetlen kér:

Corpus Juris 1903—6. évfolyamok eredeti fekete félbőr kötésben.

Magyarországi Rendeletek Tára 1870—1893. teljes évfolyamait esetleg egyes füzeteket.

Balogh Pál, Magyarország népfajai.

Pallas Lexikona XV—XVIII. köteteit Révai-kötésben. 302

Könyv- és papirkereskedésem vezetésére keresek 40—60 korona fizetés, lakás és ellátás díjazás mellett egy segédet. Ajánlatokhoz fénykép melléklendő. Belépés június 1-én.

«Pannonia» könyv- és papirkeresk. 303 Eperjesen.

Mai Henrik és Fia könyvkeresk. Budapesten keres:

Pallas Lexikona VII., VIII. köteteit füzve vagy kötve. 304

Körlevél helyett:

Teréz-körut 46. szám alatt antiquár-könyvkereskedést nyitottam.

Kérem a t. Kartárs úr szíves támogatását.

2—1 305 *Schimkó Gyula.*

Könyv- és papirkereskedő, ki a nyomdai, valamint a könyvkötészeti munkák felvételében is teljesen jártas, 9 éve önállóan működik, mint üzletvezető állandó alkalmazást keres.

Belépés július—augusztus hóban történhetik.

Személyes tárgyalásra is hajlandó. Megkeresések **Bartos Lipót** könyvkereskedő úrhoz Szegedre kéretnek, ki szívességből azt továbbítja. 306 3—1

Azonnali, esetleg későbbi belépésre keresünk egy önálló munkához szokott, jó modoru és megjelenésű, vevőközön-séggel bálni tudó *első segédet*. Csakis elsőrangú urak ajánlatát kérjük fényképpel, bizonyítványmásolatokkal.

Telegdi K. Lajos utóda

(Eperjesy István)

2—1 307

Debreczenben.

Bartos Lipót könyvkereskedése Szegeden keres s ajánlatokat sürgősen kér:

1 Wilde, De profundis (magyar).

308 *Ajánl:*

1 **Pallas Lexikon** I/VI. kötet, szép ódon példány a netto K 3. 2—1

Az üzleti berendezés és a szoros raktár szerény összegért való átvétele mellett könyvkereskedésemet eladni szándékozom. Bővebbet Franke Pálnál Budapest, Papnövelde-u. 8. sz. 309 2—1

Mielőbbi belépésre keresek egy önálló munkához szokott **ügyes könyvkereskedő-segédet**, ki a papirszakmában is kissé jártas. Ajánlatokat fényképpel és fizetés-igény megjelöléssel directe kér

2—1 310 *Ifj. Klein Mór* Aradon.

Radic Sándor könyvkereskedése Kolozsvár *ajánl* ujonnan:

3 **Jókai** népszerű kiadás 50 kötet tulipános kötés (180) a kor. 60.

1 **Marschalkó**, Igazságügyi rendeletek I—VII. (79) a kor. 30.

1 **Pallas Lexikona** 18 köt. Aufrecht (216) a kor. 110.

2 **Kraemer**, Weltall und Menschheit I—V. Bórhát eredeti kötés (100) a kor. 40.

1 **Könyves**, Zeneműtár 10 kötet (100) a kor. 40.

1 **Dárdai**, Közigazgatási törvénytár 10 kötet, 3. kiadás (120) a kor. 60.

2 **Didon**, Jézus élete (90) a kor. 45.

1 **Nemzeti dicsőségünk** (200) a kor. 60.

1 **Nagy magyar atlasz** (24) a kor. 12.

1 **Szalay—Baróti** tört. 4 kötet, Corvin-kötés (70) a kor. 28. 311

Kilián Frigyes utóda Budapesten 312 keres:

1 **Rozinay**, Budapest építményei I/IV.

Nemes Kálmán Lúgoston megvételre keres és ajánlatokat közvetlen kér:

Közigazgatási elvi határozatok gyűjteménye. Uj folyam II. kötet és folytatása.

Magyarországi rendeletek tára 1867—1906-ig.

Ráth-féle törvények 1875., 1894—1906. **Dárdai**, Közigazg. törvények legújabb teljes kiadása. 313

Fiatal, megnyerő külsejű, nőtlen

papirkereskedő-segédet

keresek azonnali belépésre, ki nyomtatványok felvételéhez ért és utazásra is alkalmas. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével «F» jelige alatt e lap kiadóhivatalához intézendők. 314

Kerestetik egy fiatal ember, izr., intelligens megjelenésű, a papirszakmából, ki nőszülni óhajt. Választ e lap kiadóhivatalába «R. R. 125.» 315

Julius hó 1-ére könyv- és papirkereskedésben egy segédi állás betöltendő, csakis tapasztalt, intelligens szakember ajánlatára reflectálok, a ki előkelő vevőközön-séggel való érintkezésben igen otthonos és megbízható. Ajánlatokat bizonyítványmásolatokkal, arczképpel és fizetési igények megjelölésével azonnal kérem.

Gallia-féle könyvkereskedés

316 Kecskeméten.

Mélyen-tisztelt Kartárs úr!

Van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy az Újvidéken, Uri-utca 9. szám alatt létező

SCHÄFFER PÉTER-féle könyv-, papir-, írószer- és zeneműkereskedést megvettem és azt

Schäffer Péter utóda

(Ábrahám János)

törv. bejegyzett cég alatt fogom tovább vezetni.

A fővárosban és a vidéken szerzett több évi gyakorlatom, elegendő tőkém és szakismereteim arra a reményre jogosítanak, hogy a szolid alapra fektetett vállalat eddigi jó hírnevét gondos és figyelmes vezetés mellett csak emelhetem.

Azon tiszteletteljes kérrrel fordulok a t. könyvkiadó urakhoz, sziveskedjenek számlanyitás és az újdonságok megküldése által törekvésben támogatni; részemről ígérem, hogy bizalmukat kötelességeim pontos teljesítésével és kiadványaik iránt való élénk érdeklődéssel és terjesztésével fogom kiérdemelni.

Bizományaim kezelését Rényi Károly úr Budapest volt szíves elvállalni, hol készpénz rendelkezéseimre mindenkor elegendő fedezetet tartok.

Magamat és vállalatomat szíves pártfogásába ajánlva vagyok

Újvidék, 1907 május hó 16.

Kiváló tisztelettel

Schäffer Péter utóda

(Ábrahám János).

317